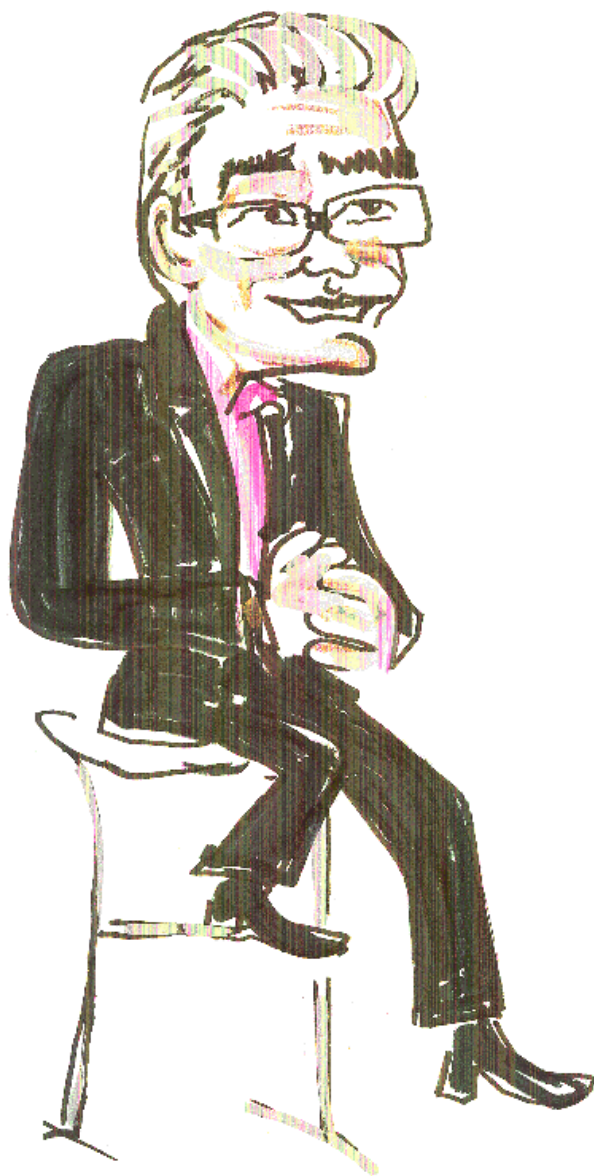

Med
Hjärta, Hjärna och Plånbok
- att investera i entreprenörsföretag

Särtryck Kapitel 4
Konsortialavtalet

Eric Martin

Afema AB

info@afema.se

www.afema.se

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

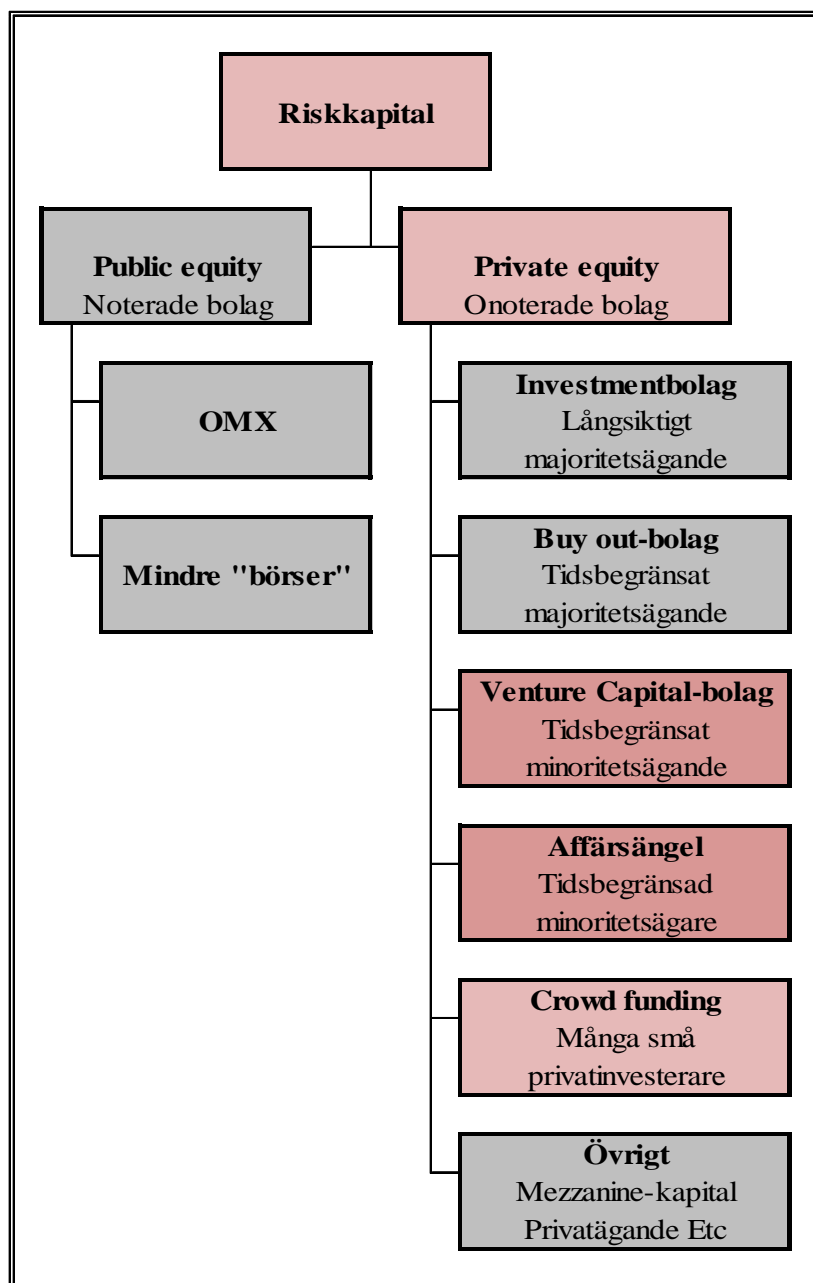
- att investera i entreprenörsföretag

Innehållsförteckning

Kapitel	Rubrik	
	Förord	5
0	Teaser	
1	Deal flow	Första mötet
2	Due diligence	Förlovningen
3	Investeringen	Giftermålet
4	Konsortialavtalet	Ätenskapsförordet 7
5	Briefing	Samlevnaden
6	Exit	Lycklig skilsmässa
7	Entreprenören	
8	Finansiella aktörer	
9	Investeringsmodeller	
Bilagor		
1	Mall Investerarpresentation	
2	Mall Investerings-PM	
3	Exempel Konsortialavtal	22
4	Ordlista	
5	Litteraturförteckning och Referenser	
6	Om författaren	37

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok v2013-12

Innehållet är Afema AB:s och författaren Eric Martins egendom. Innehållet får fritt kopieras med angivande av "Källa afema.se". Maila gärna frågor, reflektioner och åsikter till eric.martin@afema.se.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Förord

Efter att ha verkat i mer än 30 år i gränslandet mellan företagare/entreprenörer och riskkapitalet har jag samlat mina erfarenheter i denna bok. Boken är inte på något sätt uttömmande i ämnet, den är inte ens uttömmande på mina erfarenheter och kunskaper. Den är den samling kunskap och erfarenheter som jag så här långt identifierat att jag bär inom mig.

Bokens titel kommer från Christer Nilsson, en skicklig entreprenör som byggde upp flera fina företag och sedan blev framgångsrik affärsängel. Christers och mina vägar har korsats vid olika tillfällen och i olika sammanhang alltsedan jag började på Svetab i början av 1980-talet. Tack Christer!

Boken handlar om den typ av finansieringar som Venture Capital-företag och Affärsänglar gör i onoterade bolag. De röda och rosa fälten visar vilka områden jag rör mig inom, och de grå fälten visar vad jag inte har ambitionen att behandla.

Jag lever efter följande definitioner:

Riskkapital är egenkapital (t.ex. aktiekapital) till skillnad från lånekapital.

Venture Capital är (minoritets-)investeringar i onoterade bolag med ett aktivt och tidsbegränsat ägarengagemang.

Boken kommer att kompletteras alltefter jag upptäcker att jag har mer att tillföra. Därför ser jag, åtminstone för närvarande, bokens innehåll som levande materia som kommer att växa och vidareutvecklas, åtminstone under en tid. Därför har jag också valt att tills vidare publicera den på nätet så jag enkelt kan vidareförädla boken. Som läsare får du gärna hjälpa mig att förbättra och komplettera boken genom att skicka frågor, påstående och kommentarer till eric.martin@afema.se.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Kapitel 4 Konsortialavtalet

När Företagskapital gjorde sin investering i GB Industrier AB tecknades givetvis också ett konsortialavtal eller, som det också kallas, aktieägaravtal. Avtalets parter var dels Företagskapital AB, och dels privatpersonerna N och C.

Själva avtalet förhandlades fram parallellt med att köprocessen av boet pågick. Avtalet fick en utformning som väl ansluter till det fortsatta kapitlet. Avtalet var uppdelat i fem avsnitt: Bolagets ägare och finansiering, Investeringen, Affärsutvecklingen, Exit och Övrigt. I slutet av boken återfinns ett tänkt standardavtal, dock inte detsamma som användes i detta fall. Utöver vad som beskrivs senare i kapitlet och vad det bifogade standardavtalet innehåller kan nedanstående belysa vad man kan behöva göra för att anpassa ett avtal till den speciella situationen.

Avsnitt 1, Bolagets ägare och finansieringen

Här avtalades att Företagskapital skulle förvärva ett nystartat lagerbolag (hundrausen kronorsbolag) från ett av de bolag som säljer sådana. Vid en extra bolagsstämma skulle följande inträffa:

- *Bolagets firma ändras, d.v.s. bolaget skulle få ett nytt namn.*
- *Bolaget skulle emittera nya aktier med aktiekapital 150.000 SEK till Företagskapital och med 250.000 SEK vardera till N och C.*
- *Därutöver skulle bolaget emittera ett konvertibelt skuldebrev till Företagskapital på 2.800.000 SEK. Det konvertibla skuldbrevet hade den egenskapen att det kunde inte konverteras förrän efter tre år. Om lånet amorterades innan tre-årsdagen föll rätten till konvertering, men å andra sidan skulle bolaget då betala en extra engångsränta till Företagskapital.*

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

- Efter dessa emissioner kom bolagets balansräkning att se ut enligt följande:

Kassa	3 550 000	Aktier	
		Företagskapital	250 000
		N	250 000
		C	250 000
		Konvertibelt lån	
		Företagskapital	2 800 000
Summa	3 550 000	Summa	3 550 000

Bolaget hade nu tillräckliga medel för att kunna låna upp ytterligare 4 MSEK i bank och genomföra förvärvet för 7 MSEK.

Kommentar:

I det här fallet vände vi på tågordningen, så att entreprenörerna investerade i ett bolag som vid det tillfället ifråga ägdes av Företagskapital. Det finns en speciell finess med att göra på det viset. Om en institutionell ägare äger mer än 30% i ett bolag räknas inte bolaget som fåmansbolag. Fåmansbolagsmän i ett bolag som får in en institutionell ägare till mer än 30% har 5 års karenstid för att komma ur sin fåmansbolagsmitta. Genom att Företagskapital var ägare först slapp bolagsmännen att smittas i det här fallet.

Avtalet innehöll inga speciella paragrafer om garanti för bolagets ställning mer än att aktiekapitalet var till fullo betalt och att Företagskapital ägde de första aktierna utan inskränkning. I normalfallet investerar ju Företagskapital i ett igång varande bolag som ägs av bolagsmännen, och då krävs garantierna. I det här fallet var det bolagsmännen som investerade i ett vilande bolag ägt av Företagskapital. Rörelsen hade inte förvärvats ännu, och det förvärvet kom att regleras av ett separat avtal mellan bolaget och säljarna av FB Industrier AB.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Avsnitt 2, Investeringen

Under den här rubriken regleras normalt sett riskkapitalets investering i entreprenörens företag, men i det här speciella fallet kom istället att regleras omständigheterna runt förvärvet av FB Industrier AB. Här fastslogs att bolaget lämnat ett bud att förvärva FB Industrier AB och att bolaget för finansiering av den affären skulle låna upp erforderliga medel i bank för att komplettera befintlig kassa.

Eftersom konsortialavtalet upprättades innan bindande bud undertecknats beträffande förvärvet av FB Industrier AB konstaterades här också att om förvärvet av någon anledning inte blev av skulle också konsortialavtalet i sin helhet "rivas". Företagskapital skulle då komma att stå med det förvärvade lagerbolaget kvar, men det skulle säkert komma till användning i något annat sammanhang.

Avsnitt 3, Affärsutvecklingen

Det här avsnittet följde i stort sett standard. Det konstaterades att styrelsen skulle bestå av en representant med en personlig suppleant från vardera av de tre delägarna, att ordförande och eventuella andra ledamöter skulle vara neutrala personer ägarmässigt och att det också fanns ett krav på enhällighet i för bolaget viktiga beslut. En exposé över sådana beslut återfinns senare i kapitlet.

I en särskild passus konstaterades att avsnittet i avtalet skulle komma att behöva förhandlas om i det fall Företagskapital skulle konvertera sitt lån och ägarbalansen i bolaget skulle förändras.

Avsnitt 4, Exit

Under paragrafen Exit avhandlades att alla tre ägarna hade ett slutligt mål att avyttra sitt ägande i bolaget. Det sattes också upp en tidsram för detta och ett regelverk kring hur man skulle förfara om man inte lyckats hitta en köpare till bolaget senast vid ett visst datum. "Texas Shoot out" som beskrivs senare tillämpades inte i detta avtal. Istället skulle det i första hand

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

genomförs en intensifierad process att sälja bolaget, alternativt skulle genomföras en process som syftade till att hitta en annan ägarbalans i bolaget för att från den positionen söka exit.

Avsnitt 5, Övrigt

Avsnittet anslöt också väl till standard som beskrivs nedan. Det reglerades att samtliga aktier skulle nedsättas i en depå som skulle förvaltas av en advokat och att aktierna skulle för Ns och Cs del utgöra enskild egendom i äktenskap. Företagskapital var angelägna om att få med den senare paragrafen då man hade sett dåliga exempel där man plötsligt hade nya, oväntade, delägare efter företagares skilsmässa. Och dessa delägare hade inte alltid företagets bästa för ögonen, utan ville istället statuera exempel till förfång för den tidigare maken.

Under avsnittet Övrigt togs också in en paragraf att konsortialavtalet skulle upphöra om bolaget såldes eller om dess aktier noterades på börs eller liknande inrättning. Med liknande inrättning avsågs de olika noteringslistor som börjat växa fram under slutet av 80-talet och början av 90-talet.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Om kapitlet

Till företagaren

Förhandlingen kring konsortialavtalet är ofta en svår bit för företagaren. För den ovane är det alltid bra att redan från början ha en på området erfaren advokat att hålla i handen.

När avtalet presenterats, gå igenom avtalet i lugn och ro tillsammans med din rådgivare. I början är det lätt att hänga upp sig på saker som vid första anblicken verkar orättvisa, svårbegripliga eller krångla till det dagliga arbetet i företaget. Markera dessa avsnitt men häng inte upp dig på dem förrän du har avtalets helhet klar för dig.

Tänk igenom om avtalet verkar balanserat eller om det bara framhåller den ena partens intresse. Om avtalet verkar allt för ensidigt till den andra partens fördel, ta då upp frågan med den andra parten och fråga om det är rimligt. Du får då lätt en uppfattning om hur diskussionerna om avtalets paragrafer i framtiden kommer att fortlöpa. Känner du att ni hittar en ömsesidigt förtroendefull ton i den diskussionen så finns all anledning att gå vidare och rätta till de haltande formuleringarna. Om du däremot känner att det redan nu är strid om varje formulering samtidigt som de formuleringar som finns i avtalet är mycket till din nackdel så har du all anledning att överväga om det finns andra investerare som du skulle trivas bättre med.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Till affärsängeln

Efter att du på olika sätt gjort dina utvärderingar av bolaget och människorna som driver det är det dags att närma sig diskussionen kring en eventuell investering. Jag brukar alltid börja med att lyssna på motparten/företagaren/huvudägaren vilken värdeuppfattning han har på bolaget. Denna kan uttryckas på många sätt: "Bolaget är värt X kronor före investeringen", "För X kronor får du Y procent" eller "jag skall ha kvar minst Z procent efter investeringen". I det här läget tycker jag oftast att det inte är värt mödan att starta förhandlingen om priset, det finns ju så mycket annat som skall falla på plats också. Om motpartens prisuppfattning känns alldeles uppåt väggarna är det ju möjligt att ställa en eller annan kontrollfråga för att få en uppfattning hur låst motparten är till sin prisuppfattning.

Nu är det dags att börja diskutera avtalets villkor. Jag brukar alltid börja den diskussionen med en mycket översiktlig skiss av avtalets innehåll utan att gå in i detalj på enskilda paragrafers lydelse. Jag utgår från avtalets huvudrubriker, beskriver översiktligt vad kapitlet innehåller och försöker samtidigt få en uppfattning om vilka delar av avtalet som förefaller känsligast för motparten. Efter denna genomgång går jag hem och snickrar ihop mitt förslag till avtal där jag också försöker få med investeringens upplägg och prissättning. Runt prissättningen tänker jag till om jag kan ha några färdiga, alternativa lösningar som kan vara sätt att pröva motpartens ställningstaganden och principiella ståndpunkter.

När utkastet till avtal är färdigt träffar jag motparten och går igenom det ord för ord i lugn och ro. Jag skickar aldrig över avtalsförslaget okommenterat, då kommer motparten att se så mycket problem och så få möjligheter att det kommer att vara nästan omöjligt att förhandla fram ett

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

avtal som är gångbart för mig. Vid den här presentationen koncentrerar jag mig på avtalets villkor och skjuter så mycket jag kan på slutdiskussionen om bolagets värdering. Jag har funnit det lämpligt att ta den sist, så jag bara kommenterar invändningar om prissättningen med att den diskussionen tar vi då vi är överens om avtalets huvudinnehåll. Förändringar i avtalets huvudinnehåll kan ju i yttersta fall också påverka värderingen av bolaget eller upplägget av investeringen.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Konsortialavtalet

Konsortialavtalet är aktieägaravtalet som reglerar aktieägarnas inbördes rättigheter och skyldigheter gentemot varandra och gentemot bolaget. Sådana här avtal kan skrivas på många sätt och de kan också delas upp på 2 eller flera avtal. Läsaren bör observera att det för lekmannen är svårt att ta ett avtal som upprättats i ett annat sammanhang och använda det som förlaga. Det är för lätt att gå fel när man tar andras avtal och kopierar dem utan att kanske inte riktigt tänkt igenom vilka tankar som ligger bakom varje formulering. Jag kommer här att diskutera huvuddragen i ett konsortialavtal och en del saker att tänka på.

De konsortialavtal för riskkapitalinvesteringar som jag varit med och upprättat har oftast bestått av fem avsnitt:

- Inledning
- Investering
- Företagets drift och utveckling,
- Exit
- Advokatyr

Jag kommer att kommentera huvudinnehållet i varje avsnitt samt ge en del exempel på gjorda erfarenheter.

1. Inledning

Det här avsnittet belyser bakgrunden till investeringen samt vilka parter som ingår investeringsavtalet.

Exempel vad som kan ingå är:

- 1.1 Namn (och ev. annan identifikation) på avtalets parter, kortnamn på avtalets parter, kan parterna grupperas ihop inom ramen för olika intressegrupper inom avtalet (t.ex. investerare respektive bolagsmän).
- 1.2 Bakgrund till investeringen och/eller samarbetet.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

1.3 Speciella omständigheter som utgör bakgrund till avtalet eller som skall inträffa innan avtalet träder ikraft.

2. Investering

Det här avsnittet belyser själva investeringen, vilken information investeringen grundar sig på samt vilka åtgärder och påföljder som blir aktuella om lämnad information visar sig felaktig.

Exempel vad som kan ingå är:

- 2.1 Specifikation av investeringen: Hur mycket pengar skall investeras i bolaget, skall investeringen ske i ett eller flera steg, vad utlöser i så fall de olika stegen, vilka ägarandelar och värdeinstrument skall investeraren erhålla (aktier, konvertibler etc).
- 2.2 Garantipaketet, d.v.s. vad garanterar de gamla ägarna beträffande bolagets ställning. Här är det brukligt att man garanterar hur många aktier och eventuella andra ägarinstrument som finns i bolaget, att dessa är till fullo betalda, vem som äger vad, bolagets ställning enligt en hel- eller delårsrapport som är så aktuell som möjligt, att bolaget är oinskränkt rättighetsinnehavare till patent, varumärken, produkt- och marknadsrättigheter, att bolaget inte belastas med andra inskränkningar än vad som framgår av dokumentationen, att bolaget inte befinner sig i eller har anledning att befara legala tvister.
- 2.3 En klausul som belyser hur eventuella brister i garantierna regleras. Vanligt är här att utöver ett fribelopp (d.v.s. om garantierna är mindre än t.ex. 500.000 SEK sker ingen justering) skall de gamla ägarna kompensera de brister som uppdagas antingen genom att betala in motsvarande belopp till bolaget eller genom

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

2.4 att utan ersättning (vederlagsfritt) överlåta aktier till investeraren som kompenserar den felvärdering som skett vid investeringen.

3. Företagets drift och utveckling

Det här avsnittet belyser hur avtalets parter skall samverka för att ge bolaget, investeringsobjektet, bästa fart i sin affärsutveckling.

Exempel vad som kan ingå är:

3.1 Hur skall bolagets styrelse och revisorer utses.

Om investeraren är minoritetsägare är här vanligt att investeraren utser en ordinarie ledamot och en suppleant, bolagsmännen utser två ledamöter och en suppleant samt att övriga ledamöter utses gemensamt. Å andra sidan, om investeraren är majoritetsägare utser med naturlighet investeraren fler styrelseledamöter än bolagsmännen. Om flera investerare har investerat i bolaget är det inte ovanligt att varje investerare vill utse sin ledamot, vilket lätt innebär att styrelsen snabbt fylls med finansiärer och något utrymme för branschkunskap lämnas inte.

3.2 Det brukar finnas ett avsnitt om frågor där (huvud)-aktieägarna skall vara eniga i sina beslut. Dessa frågor kan t.ex. röra disposition av vinst eller förlust, frågor om utdelning, frågor om nyemissioner, frågor om förvärv eller avyttring av verksamheter eller andra principiella eller övergripande frågor.

Vad händer om avtalets parter inte kan komma till en gemensam uppfattning i någon för bolaget avgörande fråga. Det vore ju då olyckligt om beslutsfattandet hamnade i ett stillastående och det kanske är bäst om

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

parterna kan hitta formerna för att skiljas. Ofta är det bra att ha med en paragraf om hur parterna kan skiljas. Jag har genom åren sett många olika exempel på sådana paragrafer, och det jag kunnat konstatera är att det är viktigt att skilja på om skilsmässan beror på ett kontraktsbrott från någon part, beror på att parterna inte kan komma överens längre eller om någon av parterna måste utträda ur kompanjonskapet av annat skäl, t.ex. ett dödsfall.

En mycket effektiv paragraf för att avsluta samägandet går under beteckningen ”Texas Shoot Out” men kallas också ”En delar, en väljer” eller ”Rysk Roulette”. Namnet ”Texas Shoot Out” kommer från följande liknelse: *Två revolvermän möts på en dammig gata i Laredo i södra Texas. Ingen av dem vill stiga åt sidan för att släppa fram den andre. Då säger en av dem till den andre: ”You draw first”.* Liknelsen stämmer väl in på en paragraf med ungefär följande lydelse:

För den händelse inte Parterna kan komma överens i sådan fråga skall endera Parten äga rätt att erbjuda samtliga sina aktier i Bolaget till den andra enligt vad som anges nedan.

Om Part önskar erbjuda sina aktier i Bolaget skall han skriftligen till den andra genom rekommenderat brev underrätta denne därom. Den sistnämnde skall inom två (2) månader efter det underrättelse avsänts skriftligen i rekommenderat brev till erjudande Part ange huruvida erbjudandet accepteras eller ej.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Om erbjudandet accepteras skall överlåtelse äga rum i enlighet med vad som anges nedan.

Om den Part som mottagit erbjudandet ej accepterar erbjudandet eller ej lämnat svar inom angiven tvåmånadersperiod, lämnar mottagande Part härigenom till den andre en oåterkallelig rätt att förvärva mottagande Parts samtliga aktier i Bolaget inom en månad. Förvärv skall därvid ske av mottagande Parts samtliga aktier i Bolaget inom en månad. Skulle erbjudande Part ej utnyttja den nyss angivna rätten att förvärva samtliga mottagande Parts aktier i Bolaget skall mottagande Part äga rätt att påfordra att erbjudande Part förvärvar mottagande Parts samtliga aktier i Bolaget för den köpeskillning som anges nedan.

Vid överlåtelse enligt förestående bestämmelser skall köpeskillingen per aktie motsvara det pris erbjudande Part betingat sig. Den säljande parten skall inom 14 dagar efter det att säljare och köpare fastställts, mot kontant betalning, överlämna samtliga sina aktier till köparen.

3.3 Bland övriga frågor som kan finnas med under rubriken Företagets drift och utveckling är avsnitt om soliditetsmål för företaget, utdelningspolitik, framtida nyemissioner, ersättning till de olika delägarna för deras arbetsinsatser i bolaget, incitamentsprogram för personal m.m.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

4. Exit

Det här avsnittet belyser det egentliga målet med avtalet, investeringen och samarbetet. För investeraren är det uppenbara och tydliga målet att göra investeringen likvid igen. Att sälja eller börsnotera bolaget, så att varje delägare antingen måste eller själv kan fatta beslut om försäljning av sina aktier, brukar man kalla Exit. Exit blir därigenom det yttersta målet för Investeraren och också det som skall ge avtalets parter ekonomisk kompensation för nedlagda investeringar och arbetsinsatser.

Exempel vad som kan ingå i avsnittet om Exit är:

- 4.1 Man brukar inleda med en viljeförklaring av typen: Ägarna avser att senast 20XX-12-31 sälja eller börsnotera bolaget.
- 4.2 Därefter beskriver man vilka villkor som gäller aktieägarna emellan vid hel eller del-exit. Det kan vara formuleringar av typen: Om inte alla aktier säljs på en gång skall aktieägarna lämna aktier till försäljning pro rata deras totala aktieinnehav i bolaget.
- 4.3 Slutligen brukar man ha med en paragraf om vilka nya spelregler som gäller inom avtalet om datumet för Exit passerats och något beslut inte har fattats som gör bolagets aktier likvida. Även i detta läge går det att utnyttja Texas Shoot Out-paragrafen.

5. Advokatyr

Det här avsnittet belyser i huvudsak allt det som behöver tas hand om när bolaget och/eller samarbetet utvecklar sig på ett sätt som det inte var tänkt från början.

Exempel vad som kan ingå är:

- 5.1 Vilka förpliktelser parterna har gentemot varandra utöver vad som beskrivits på annan plats i avtalet.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

- 5.2 Hur hanteras överlåtelser av aktier under avtalstiden som inte är förknippade med den magiska Exiten.
- 5.3 Hur hanteras nya delägare som kommer in i bolaget.
- 5.4 Man kanske vill att Bolagsmannens aktier skall vara enskild egendom inom hans äktenskap så att inte, vid en skilsmässa, aktierna hamnar i händerna på någon som egentligen inte har med bolaget att göra.
- 5.5 Att avtalets parter och de rådgivare dessa anlitar omfattas av tystnadsplikt kring avtalet och dess villkor.
- 5.6 Hur löser man de tvister som till äventyrs kan uppstå. Skall tvist ytterst lösas genom medling, allmän domstol eller förlikning. Förlikning är snabbt och med stor sekretess, men dyrt. Domstol kan ta lång tid, är offentligt men är mest kostnadseffektivt. Många gånger kan det vara bra att ha en inledande förlikning innan saken förs till domstol eller förlikning.

Se även Bilaga 3, Exempel Konsortialavtal

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Slutsatser

För företagaren

- Börja med att se avtalets helhet innan du dyker ner i detaljerna.
- När det kommer till avtalsdiskussioner, ha alltid en förtrogen med dig, en som är förtrogen i avtal och som du känner förtroende för.
- Fokusera först på de delar som är viktigast för dig, t.ex. hur mycket kapital investerarna skall tillskjuta.
- Om samstämmighet inte uppnås i vissa avtalspunkter, avvakta med dessa och ta dem sist.
- Väg fördelarna med/mot nackdelarna i avtalet. Var noga med de delar som är viktigast för dig och försök i övriga delar att ha ett praktisk attityd.

För affärsängeln

- Identifiera deal-breakers (punkter vilka avtalet står och faller med för den ena eller andra parten) tidigt och avsluta dem innan du lägger för mycket tid och kraft på småfrågor.
- Försök lotsa avtalsdiskussionen på ett smidigt sätt. Det är sannolikt du som är den mer erfarne i dessa diskussioner. Det här är ett bra tillfälle att visa att du är en bra blivande kompanjon.
- Ha gärna en jurist med som har erfarenhet av denna typ av avtal.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Bilaga 3

Exempel Konsortialavtal

Detta är ett exempel på ett konsortialavtal eller aktieägaravtal som kan användas vid riskkapitalinvesteringar. Peter Helle visar på ett annat, inte fullt så omfattande, avtal i sin bok Affärsänglar. Det här avtalet har utarbetats av mig och framlidne advokaten Millert Carlsson, och jag har använt det som basmall för åtskilliga avtal.

Varning! *Det är viktigt att man som användare av ett sådant här avtal noga går igenom dess lydelse med en jurist när man står inför att teckna det. Det kan ha funnits förutsättningar när det här avtalet konstruerades som inte är för handen vid nästa tillfälle. Det kan också vara så att avtalet i det aktuella fallet kan förenklas eller bör utvecklas på någon punkt.*

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

KONSORTIALAVTAL

Innehållsförteckning

	Parterna	
1	Inledning	
2	Kapitaltillskott	2.1 Nyemission av aktier m.m. 2.2 Utgivande av förlagslån med avskiljbara teckningsoptioner 2.3 Information 2.4 Garantier 2.5 Ändrade förhållanden 2.6 Påföljd vid bristande garantier
3	Förvaltning och organisation av bolaget	3.1 Bolagets verksamhet 3.2 Styrelse 3.3 Revisorer 3.4 Styrelsebeslut 3.5 Bolagsstämmobeslut 3.6 Besluts giltighet 3.7 Bokslutspolitik och vinstutdelning 3.8 Soliditet 3.9 Nyemission 3.10 Ersättning till Bolagsmannen 3.11 Ersättning till Riskkapitalbolaget
4	Ägarnas mål	4.1 Notering av Bolagets aktier m.m. 4.2 Utlösen av Part
5	Övrigt	5.1 Förbindelse att följa avtalet 5.2 Ekonomiska förpliktelser 5.3 Överlåtelseförbud 5.4 Hembud m.m. 5.5 Ny aktieägare 5.6 Ändrade ägarförhållanden 5.7 Enskild egendom 5.8 Nedsättning i depå 5.9 Påföljd vid avtalsbrott 5.10 Konkurrens 5.11 Tystnadsplikt 5.12 Avtalstid 5.13 Bolagsavtal 5.14 Ändringar 5.15 Fullständig reglering 5.16 Tvist
	Underskrifter	

Bilagor

1	Gällande och blivande bolagsordning
2	Registreringsbevis
3	Årsredovisning per 20xx-12-31
4	Delårsrapport 20xx-xx-31
5	Budget 20xx
6	Affärsplan
7	Förteckning över ingångna avtal
8	Redovisning över mellanhavanden och avtal mellan å ena sidan Bolaget och å andra sidan Bolagsmannen
9	Förteckning över erhållna lån samt ställda säkerheter
10	Förteckning över patent och andra immateriella rättigheter
11	Anställningsavtal VD/Bolagsman
12	Förlagslån med avskiljbara teckningsoptioner

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Parterna

Bolaget AB (556000-0000) nedan kallat Bolaget, är ett bolag med ett totalt aktiekapital om 100.000 SEK fördelat på 1.000 aktier, som i sin tur äger samtliga aktier i Dotterbolaget AB (556111-1111). Bolaget och dotterbolaget benämns nedan gemensamt Koncernen. Anders Andersson (111111-1111), nedan kallad Bolagsmannen, äger samtliga aktier i Bolaget.

Riskkapitalbolaget AB (556999-9999), Stockholm, är ett svensk venture capital-företag, nedan kallat Riskkapitalbolaget. Riskkapitalbolaget gör investeringar i olika onoterade företag.

Avtalets Parter utgörs av Bolagsmannen och Riskkapitalbolaget. Bolaget biträder avtalet i tillämpliga delar.

1. INLEDNING

Bolagets totala ägarbild är för närvarande:

Namn	Aktier	Andel
Bolagsmannen		
Aktier	1 000	100,0%
TOTALT	1 000	100%

Parterna har beslutat att samarbeta såsom aktieägare i Bolaget.

För finansiering av Bolagets utveckling, krävs riskvilligt kapital. Parterna är överens om att Riskkapitalbolaget skall bli delägare i Bolaget genom en till Riskkapitalbolaget riktad nyemission.

Parternas målsättning är att Bolagets aktier skall bli likvida senast under år 20xx.

2. KAPITALTILLSKOTT

2.1 Nyemission av aktier m.m.

Bolagsmannen förbinder sig att senast 20xx-xx-xx medverka till att på extra bolagsstämma i Bolaget fattas beslut dels om en ändring av Bolagets bolagsordning till den lydelse som framgår av Bilaga 1, dels om en riktad nyemission av 000 st aktier, varigenom Bolagets aktiekapital ökas med 000.000 SEK från 100.000 SEK till 000.000 SEK. De nyemitterade aktierna skall tecknas till en kurs av 000 SEK per aktie. Riskkapitalbolaget förbinder sig att i protokollet teckna sig för dessa aktier. Betalning för de tecknade aktierna skall ske senast den 20xx-xx-xx (Betalningsdagen). Emissionsbeslutet skall därefter genast anmälas för registrering hos PRV. Aktiebrev för tecknade aktier skall utfärdas när registrering av emissionen skett.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

2.2 Utgivande av förlagslån med avskiljbara teckningsoptioner

Bolaget skall också utge ett förlagslån om sammanlagt _____ SEK med i huvudsak följande villkor:

Ränta	12 mån Stibor + xx %
Löptid	20xx-xx-xx – 20xx-xx-xx

Till förlagslånet skall vara kopplat ett avskiljbart optionsbevis att teckna nyemitterade aktier i Bolaget. Optionsbeviset skall ha i huvudsak följande villkor:

Avskiljbart från och med	20xx-xx-xx
Teckningsperioden börjar	20xx-xx-xx
Teckningsperioden slutar	20xx-xx-xx
Teckningskurs	xxx SEK
Antal aktier	xxx

Villkoren för det förlagslån med avskiljbara teckningsoptioner som skall emitteras enligt punkt 1.1 framgår i sin helhet av Bilaga 12. Förlagslånet med avskiljbart optionsbevis skall anmälas för registrering hos PRV.

2.3 Information

Riskkapitalbolaget har tagit del av följande handlingar beträffande Bolaget och gått in i detta avtal i förlitan på att däri lämnade uppgifter är korrekta.

- a) Gällande bolagsordning enligt Bilaga 1
- b) Registreringsbevis enligt Bilaga 2
- c) Årsredovisning per 20xx-12-31, enligt Bilaga 3
- d) Delårsrapport 20xx-xx-31, enligt Bilaga 4
- e) Budget 20xx, enligt Bilaga 5
- f) Affärsplan enligt Bilaga 6
- g) Förteckning över ingångna viktigare, såväl muntliga som skriftliga, avtal som avser verksamheten enligt Bilaga 7. Viktigare avtal är sådana som kan belasta Bolaget med kostnader överstigande SEK 25.000:- per år.
- h) Redovisning enligt Bilaga 8 över samtliga ekonomiska mellanhanden och avtal mellan å ena sidan Bolaget och å andra sidan Bolagsmannen eller av några av denne direkt eller indirekt kontrollerade juridiska eller närstående fysiska personer
- i) Förteckning över samtliga erhållna lån samt samtliga ställda säkerheter enligt Bilaga 9
- j) Förteckning över samtliga patent och andra immateriella rättigheter som avser verksamheten enligt Bilaga 10

2.4 Garantier

Avseende de i detta avtal redovisade bilagorna och avseende verksamheten i övrigt garanterar Bolagsmannen

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

- att redovisade balans- och resultaträkningar för Bolaget respektive är upprättade enligt lag och god redovisningssed, och ger en rättvisande bild av Bolagets ställning per bokslutsdagen,
- att redovisade bilagor i övrigt är upprättade efter bästa förmåga utifrån tillgängliga uppgifter,
- att Bolagets aktiekapital är till fullo inbetalat och intakt
- att verksamheten och dess tillgångar är försäkrade till betryggande belopp.
- att Bolaget inte är part i rättegång eller annan rättslig tvist och att ej heller anledning finns att förvänta att tvist skall uppstå,
- att Att Bolaget ej lämnat ansvarsförbindelser eller pantförskrivit sina tillgångar utöver sedvanliga förhållanden med hänsyn till rörelsen och därvid upplåtit företagsinteckningar om 0.000.000 SEK samt beträffande dotterbolaget 0.000.000 SEK.
- att Bolaget förfogar över alla immateriella rättigheter som erfordras för verksamheten,
- att ifrågavarande immateriella rättigheter såvitt Bolagsmannen känner till ej utgör intrång i någon tredje man tillkommande rätt,
- att allt utvecklingsarbete som bedrivs och som kommer att bedrivas i Bolaget eller eljest i och för verksamheten sker på sådant sätt att Bolaget blir ägare till detta utvecklingsresultat,
- att i den omfattning tredje man för Bolagets räkning bedriver utvecklingsarbete detta sker till sedvanliga och för branschen accepterade villkor,
- att inga berättigade anmärkningar från myndighet framställts avseende Bolagets drift och att ej heller anledning härtill föreligger,
- att Riskkapitalbolaget:s inträde som aktieägare i Bolaget ej kommer att medföra någon avtalsenlig rätt för Bolagets affärsförbindelser att säga upp gällande avtal, samt
- att några förhållanden av väsentlig betydelse avseende bedömningen av bolagets ställning och resultat samt avseende verksamhetens nuvarande och framtida situation, inklusive bedömning av föreliggande affärsrisker, inte förtigits och att de upplysningar som lämnats därom har varit korrekta och ej vilseledande samt varit ägnade att ge Riskkapitalbolaget en riktig och fullständig bild av verksamheten samt Bolaget.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

2.5 Ändrade förhållanden

I den mån det inträffat några förhållanden som per Betalningsdagen påverkat eller kan påverka de lämnade garantierna skall Bolagsmannen omgående skriftligen upplysa Riskkapitalbolaget om detta.

I den händelse det per Betalningsdagen framkommit omständigheter som visar att Bolagets ekonomiska ställning är väsentligt sämre än vad Riskkapitalbolaget haft anledning att förutsätta eller skulle det framkomma att till Riskkapitalbolaget lämnade uppgifter varit felaktiga eller vilseledande äger Riskkapitalbolaget rätt att frånträda detta avtal och utan påföljd av något slag underlåta att betala emissionslikviden. Detsamma skall gälla om per Betalningsdagen någon omständighet inträffat som på ett avgörande sätt försämrat eller riskerar att försämma förutsättningen för verksamhetens fortsatta drift.

2.6 Påföljd vid bristande garantier

Skulle det efter Betalningsdagen visa sig att det föreligger brist eller avvikelse avseende de ovan lämnade garantierna och uppgår sådan brist eller avvikelse till minst SEK 500.000 äger Riskkapitalbolaget rätt att kräva att Bolagsmannen direkt till Bolaget inbetalar ett belopp som motsvarar bristen eller avvikelsen. Sådan skyldighet skall inte föreligga om annat förhållande uppväger bristen eller avvikelsen. Bolagsmannen:s skyldighet är begränsad till 10.000.000 SEK.

Iakttar inte Bolagsmannen sin skyldighet enligt ovan eller det sammanlagda värdet av bristerna uppgår till 10.000.000 SEK eller mer har Riskkapitalbolaget rätt att kräva att Bolagsmannen förvärvar de enligt p.1.1 ovan nyemitterade aktierna och de enligt p.1.3 förvärvade aktierna för en köpeskilling som motsvarar vederlaget, samt att Bolagsmannen löser Riskkapitalbolaget från det lämnade lånet enligt p.1.2.

Riskkapitalbolaget har inte rätt att som brist eller avvikelse från de ovan lämnade garantierna åberopa förhållande som framgår av [Bilagorna 2-9](#) ovan.

Riskkapitalbolaget äger påkalla inbetalning eller förvärv enligt ovan endast i det fall förekommande brist eller avvikelse visar sig föreligga senast tolv månader efter Betalningsdagen.

3. FÖRVALTNING OCH ORGANISATION AV BOLAGET

3.1 Bolagets verksamhet

Bolaget skall bedriva den verksamhet som anges i Bolagets bolagsordning och som närmare anges i avtalets inledning.

Bolaget skall bedrivas efter affärsmässiga principer och för bästa möjliga avkastning på det i verksamheten sysselsatta kapitalet på lång sikt.

Parterna är ense om att verka för Bolagets konsolidering.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

3.2 Styrelse

Bolagets styrelse skall - utöver eventuella arbetstagarrepresentanter - bestå av högst 5 ordinarie ledamöter och 2 suppleanter. Bolagsmannen äger rätt att utse 2 ordinarie ledamöter och en suppleant och Riskkapitalbolaget äger rätt att utse en ordinarie ledamot och en suppleant. Suppleant utsedd av viss Part må endast ersätta ordinarie ledamot utsedd av samma Part. Suppleant har rätt att delta i styrelsearbetet även om ordinarie ledamot är närvarande.

Ordförande och övriga ledamöter utses gemensamt av Parterna.

Styrelsearvode utgår inte till personer som är ägare eller anställda i Bolaget och Riskkapitalbolaget. Övriga styrelseledamöter arvoderas av Bolaget.

3.3 Revisorer

Bolaget skall ha minst en och högst två revisorer varav minst en skall vara auktoriserad. Bolagsmannen och Riskkapitalbolaget har rätt att vardera utse en revisor i det fall de ej enas om en revisor.

Revisor skall i samband med den årliga slutrevisionen avge rapport till Parterna angående alla utbetalningar till och åtaganden för Parterna och VD samt dem närliggande som Bolaget gjort under den granskade perioden.

3.4 Styrelsebeslut

Styrelsen är beslutsför när minst tre ledamöter är närvarande och en av dessa är en av Riskkapitalbolaget nominerad ordinarie ledamot eller suppleant.

Styrelsen i Bolaget skall sammanträde minst fyra gånger om året, varav en gång i samband med ordinarie bolagsstämma och därutöver vid de tillfällen då styrelseledamot eller verkställande direktör så påkallat genom hemställen till ordföranden. Denne skall efter det att sådan hemställen inkommit kalla till styrelsesammanträde inom 14 dagar. Parterna är ense om att det är önskvärt att kallelse till ordinarie styrelsesammanträde utsänds minst 14 dagar före sammanträdet med fullständig föredragningslista och att senast 7 dagar före sammanträde erforderlig dokumentation utsänds så långt detta är möjligt.

Styrelsen äger endast taga upp ärende som ej anmälts på föredragningslistan under förutsättning att samtliga närvarande styrelseledamöter är ense härom.

3.5 Bolagsstämmobeslut

Är ej båda Parter närvarande vid bolagsstämma där fråga skall behandlas som kräver enighet mellan båda Parter skall kallas till ny bolagsstämma att avhållas inom 21 dagar. Denna bolagsstämma, till vilken ej närvarande parter omgående skall kallas, är beslutsför enligt vad lag och bolagsordning stadgar. Kallelsen skall innehålla erinran härom.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Kallelse till bolagsstämma skall ske skriftligen senast 14 dagar dessförinnan till varje aktieägare under hans senast kända adress. Kallelse skall noga ange de ärenden som skall behandlas på stämman.

3.6 Beslutsgiltighet

Beslut i följande frågor kräver för sin giltighet att de biträts av var och en av Parterna eller de av respektive Part utsedda styrelseledamöterna eller deras suppleanter.

- a) Överlåtelse respektive förvärv av rörelse eller del av rörelse samt fast egendom
- b) Avtal av väsentlig ekonomisk betydelse
- c) Fastställande och ändring av planer avseende verksamheten såsom affärsplan, resultatbudget och balansbudget, investerings- och finansieringsbudget
- d) Investeringar utöver fastställd budget
- e) Upptagande av banklån och andra krediter utöver fastställd kreditram samt därutöver SEK 250.000
- f) Ställande av säkerheter såsom företagsinteckningar, borgensåtaganden mm
- g) Utseende och entledigande av ledande befattningshavare och den verkställande direktören
- h) Ersättning till ledande befattningshavare och den verkställande direktören
- i) Frivillig likvidation
- j) Frågor om fusion och bildande av dotterbolag
- k) Ändring av bolagsordning
- l) Transaktioner mellan å ena sidan någon av aktieägarna eller av dessa direkt eller indirekt kontrollerade eller närstående juridiska och fysiska personer samt å andra sidan Bolaget
- m) Lämnande av fullmakt som innefattar rätt att vidtaga åtgärd eller fatta beslut i fråga som kräver enighet
- n) Utgivande av aktier, konvertibla skuldebrev, optionsbevis och andra handlingar som berättigar till teckning av aktier eller utbyte mot aktier.
- o) Utgivande av aktier med skilda rösträtter.
- p) Inledande av Bolagets rättegång eller skiljeförfarande gentemot tredje man.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

I det fall enighet ej kan nås i viss styrelsefråga har ordföranden utslagsröst. Kan enighet ej nås i viss bolagsstämmofråga skall frågan utan beslut avföras från dagordningen.

Skulle beslut fattas i strid med ovanstående regler skall detta anses utgöra avtalsbrott. Detsamma skall gälla om fattat beslut ej genomförs eller genomförs på sätt som står i strid med innehållet i beslutet.

3.7 Bokslutspolitik och vinstutdelning

Beslut om vinstutdelning förutsätter enighet mellan Parterna. Parterna är ense om att utdelning på Bolagets aktier skall ske först sedan Koncernen uppnått en soliditet på 30 %.

3.8 Soliditet

Parterna är ense om att Bolagets soliditet skall förstärkas genom successiv uppbyggnad av obeskattade och beskattade reserver.

I det fall Bolagets soliditet beräknad utifrån årsbokslutet per 20xx-12-31 och därefter följande helårs- eller delårsbokslut understiger 20 % skall, på begäran av envar av Riskkapitalbolaget eller Bolagsmannen, Bolaget fatta beslut om nyemission i syfte att uppnå en soliditet om minst angiven nivå.

Med soliditet avses förhållandet mellan Bolagets justerade egna kapital och Bolagets totala balansomslutning. Det justerade egna kapitalet skall utgöra summan av beskattat eget kapital samt 100 % av redovisade obeskattade reserver samt av ägarna lämnade förlagslån. Vid beräkningen av det justerade egna kapitalet skall emellertid avdrag göras för goodwill samt för aktiverade kostnader för utveckling och immateriella rättigheter. Aktier i dotter- och intressebolag som ej är noterat skall värderas till aktiernas andel av det bolagets justerade egna kapital beräknat på samma sätt.

Skulle någon av Parterna ej rösta för ökning av aktiekapitalet enligt vad ovan angivits för att stärka soliditeten skall detta anses utgöra avtalsbrott.

3.9 Nyemission

Vid nyemission skall aktieägare vara berättigad, men inte skyldig, att teckna aktier, konvertibla skuldebrev, optionsbevis, teckningsbevis och andra liknande teckningsrätter i proportion till sitt innehav av aktier, konvertibla skuldebrev och andra teckningsrätter.

Kan Parterna ej enas om emissionskursen vid nyemission skall den beräknas utifrån Bolagets värde enligt punkt 4.4.

I det fall att Part ej utnyttjar sin teckningsrätt skall denna i första hand fördelas pro rata mellan övriga Parter i förhållande till deras rätt att teckna aktier enligt ovan.

Innehav av aktier eller rätt att förvärva aktier av visst slag skall berättiga till teckning och tilldelning av aktier av samma slag såvida ej Parterna beslutat annat. Konvertibla

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

skuldebrev och teckningsrätter skall berättiga till teckning i nyemission av aktier i samma omfattning som om de konvertibla skuldebrev och teckningsrätterna utbyts mot det antal aktier dessa berättigar till.

Vid Bolagets apportemission till någon Part skall övriga Parter erbjudas att delta i en kontantemission i samma omfattning som de skulle vara berättigade till om apportemissionen varit en kontantemission. Teckningskursen i kontantemissionen skall motsvara den i apportemissionen.

Beslut om ökning av aktiekapitalet genom emission till aktieägarna eller eljest om tillskott av ytterligare ägarkapital från aktieägarna skall ske genom enkel majoritet.

3.10 Ersättning till Bolagsmannen

Bolagsmannens anställningsvillkor framgår av Bilaga 10. Löner, ersättningar och andra förmåner till Bolagsmannen och denne närstående skall ej överstiga de villkor som marknaden för liknande tjänster erbjuder.

För den händelse Bolagsmannens engagemang upphör förbinder denne sig att aktivt medverka till att den kunskap och erfarenhet han besitter avseende verksamheten överförs till hans efterträdare.

Bolagsmannen förbinder sig att ej ägna sig, direkt eller indirekt, åt annan verksamhet i sådan omfattning eller på sådant sätt att det kan menligt inverka på fullgörandet av dennes arbetsuppgifter för Bolaget.

3.11 Ersättning till Riskkapitalbolaget

För Riskkapitalbolaget-anställdas löpande insatser i Koncernen (inklusive styrelsearbete) skall Riskkapitalbolaget ha rätt att från och med 20xx-xx-01 debitera Bolaget ett årligt ersättningsbelopp som motsvarar 4 gånger prisbasbeloppet för allmän försäkring (41.000 kr under 2008). Ersättning erläggs med en fjärdedel av årsersättningen den 31 mars, 30 juni, 30 september och 31 december. Första ersättningsstillfälle är 20xx-xx-3x. Bolaget skall därutöver ersätta Riskkapitalbolagets utlägg i samband med styrelsearbeten och andra uppdrag för Bolaget.

I den utsträckning Bolaget rekvirerar konsultinsatser från Riskkapitalbolaget-anställda utöver Riskkapitalbolagets löpande insatser skall Riskkapitalbolaget ha en rätt att debitera dessa med 00.000 kr per dag. Ersättningsbeloppet skall årligen förändras med prisbasbeloppet.

4. Ägarnas mål

4.1 Notering av Bolagets aktier m.m.

Parterna är ense om att verka för en utveckling av Bolaget sådan att Parterna inom en sex-årsperiod skall kunna realisera sina engagemang i Bolaget. Detta skall ske genom notering av Bolagets aktier på marknadsplats eller försäljning av Bolagets aktier till utomstående.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Har beslut om notering fattats skall Parterna ställa aktier till marknadens förfogande i förhållande till sitt aktieinnehav. Har beslut fattats om en försäljning av Bolaget skall Parterna på samma villkor lämna alla sina aktier till försäljning.

4.2 Utlösen av Part

För den händelse inte Parterna senast 20xx-12-31 kunnat genomföra en sådan realisering av aktierna i Bolaget som anges i p.3.1 ovan skall från och med 20xx-01-01 endera Parten äga rätt att erbjuda samtliga sina aktier i Bolaget till den andra enligt vad som anges nedan.

Om Part önskar erbjuda sina aktier i Bolaget i skall han skriftligen till den andra genom rekommenderat brev underrätta denne därom. Den sistnämnde skall inom sex (6) månader efter det underrättelse avsänts skriftligen i rekommenderat brev till erbjudande Part ange huruvida erbjudandet accepteras eller ej.

Om erbjudandet accepteras skall överlåtelse äga rum i enlighet med vad som anges nedan.

Om den Part som mottagit erbjudandet ej accepterar erbjudandet eller ej lämnat svar inom angiven sexmånadersperiod, lämnar mottagande Part härigenom till den andre en oåterkallelig rätt att förvärva mottagande Parts samtliga aktier i Bolaget inom en månad. Förvärv skall därvid ske av mottagande Parts samtliga aktier i Bolaget inom en månad. Skulle erbjudande Part ej utnyttja den nyss angivna rätten att förvärva samtliga mottagande Parts aktier i Bolaget skall mottagande Part äga rätt att påfordra att erbjudande Part förvärvar mottagande Parts samtliga aktier i Bolaget för den köpeskillning som anges nedan.

Vid överlåtelse enligt förestående bestämmelser skall köpeskillingen per aktie motsvara det pris erbjudande Part betingat sig. Den säljande parten skall inom 14 dagar efter det att säljare och köpare fastställts, mot kontant betalning överlämna samtliga sina aktier till köparen.

5. ÖVRIGT

5.1 Förbindelse att följa avtalet

Parterna förbinder sig att på bolagsstämma utöva sin rösträtt i överensstämmelse med de åtaganden och intentioner som anges i detta avtal och såsom styrelseledamöter vid styrelsesammanträden rösta i enlighet med avtalet.

Det åligger Parterna att förbinda av dem utsedda styrelseledamöter och suppleanter att följa avtalet.

Av styrelsen utsedd verkställande direktör skall åläggas att följa avtalet.

Parterna förbinder sig att på bolagsstämman, i styrelsen och i övrigt direkt och indirekt verka för Bolagets bästa och för att bestämmelserna i detta konsortialavtal respekteras.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

5.2 Ekonomiska förpliktelser

Utöver vad som framgår av detta avtal har Parterna inte några ekonomiska förpliktelser gentemot varandra.

Ingen av Parterna är skyldig att ingå borgen eller åtaga sig annat ekonomiskt ansvar för Bolaget utöver vad som må avtalas i varje enskilt fall.

5.3 Överlåtelseförbud

Parterna förbinder sig att inte utan den andra Partens samtycke överlåta sina aktier före 20xx-xx-xx. Sådant samtycke skall ej utan väsentliga skäl förvägras i det fall överlåtelse sker till närstående av skattemässiga eller organisatoriska skäl. Dock skall Riskkapitalbolaget kunna överlåta sina aktier till bolag inom samma koncern.

5.4 Förförvärrätt

I det fall Bolagsmannen önskar överlåta sina aktier till tredje man skall som villkor för en sådan överlåtelse vara att Riskkapitalbolaget skall äga rätt att överlåta sina aktier till samma pris som tredje man förklarat sig villig att betala för Bolagsmannens aktier. Härvid skall beaktas värdet av de konsultavtal och andra avtal köparen är beredd att träffa med Bolagsmannen eller dessa närstående företag. I det fall sådan tredje man endast önskar förvärva ett begränsat antal aktier i Bolaget skall Riskkapitalbolaget äga påfordra och skall Bolagsmannen medverka till att den tredje mannen i första hand förvärvar Riskkapitalbolagets aktier.

Utnyttjar ej Riskkapitalbolaget sin rätt att överlåta sina aktier enligt ovan skall Riskkapitalbolaget ha rätt att förvärva de aktier Bolagsmannen önskar överlåta till samma köpeskilling och övriga villkor som tredje man erbjuder.

Utnyttjar Riskkapitalbolaget ej heller sin rätt att förvärva Bolagsmannens aktier får Bolagsmannen fritt försälja sina aktier till den utomstående inom en tid av tre (3) månader. Försäljningen får dock inte ske på andra villkor än de som redovisats för Riskkapitalbolaget.

Vad ovan avtalats om Riskkapitalbolagets rätt att förvärva aktier skall i motsvarande utsträckning gälla även i det fall Riskkapitalbolaget önskar överlåta sina aktier till tredje man.

Riskkapitalbolaget skall äga rätt att överlåta sina aktier till juridisk person med vilken Riskkapitalbolaget har intressegemenskap utan någon inskränkning.

Vid Parts konkurs eller likvidation är den andra Parten berättigad att inlösa den förnämnda Partens aktier i Bolaget till det pris som i brist på åsämjande skall fastställas av skiljemän enligt pkt 4.14, varvid de partsutsedda skiljemännen skall vara auktoriserade revisorer.

5.5 Ny aktieägare

Överlåtelse till tredje man av aktier och konvertibla skuldebrev enligt detta avtal får

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

endast ske på villkor att denne i tillämpliga delar och med beaktande av de ändrade förutsättningar som gäller blir bunden av detta avtal. Överlåtelsen är beroende av att enighet mellan berörda Parter kan nås i denna del.

5.6 Ändrade ägarförhållanden

Om den inbördes relationen parterna emellan avseende deras ägarandelar i Bolaget markant förändras skall avtalet anpassas till detta, bl.a. vad avser antal vid tillsättandet av styrelseledamöter.

5.7 Enskild egendom

Bolagsmannens aktier skall utgöra enskild egendom inom äktenskap.

5.8 Nedsättning i depå

Som säkerhet för de förpliktelser som åvilar Parterna enligt detta avtal nedsätter dessa härmed sina aktier i Bolaget i en gemensam depå.

5.9 Påföljd vid avtalsbrott

Vid avtalsbrott som är av väsentlig betydelse, där felande Parten ej vidtagit rättelse inom 14 dagar, skall utgå ett normerat skadestånd om 0.000.000 SEK såvida skadan ej är större, vid vilket förhållande förfördelad Part äger rätt till skadestånd motsvarande den verkliga skadan.

5.10 Konkurrens

Parterna har icke rätt att utanför Bolaget, direkt eller indirekt, driva med Bolaget konkurrerande verksamhet. Detta konkurrensförbud gäller för en tid av två (2) år efter att någon Part upphört att vara aktieägare i Bolaget.

Eftersom Riskkapitalbolaget gör minoritetsinvesteringar i många olika företag, som också utvecklas på olika sätt, skall konkurrensbegränsningen tolkas så att Riskkapitalbolaget skall inte vara förhindrad att investera i ett bolag som endast till mindre del konkurrerar med Bolaget. Med mindre del menas att högst 10% av den nya investeringens omsättning konkurrerar med Bolaget.

Bryter någon Part mot något av dessa konkurrensförbud skall Parten på den andra Partens anfordran – utöver skadestånd till Bolaget för åsamkad skada – utge ett vite om sammanlagt SEK 000.000.

5.11 Tystnadsplikt

Vad som yttras under bolagsstämma eller styrelsesammanträde får inte komma till utomståendes kännedom med mindre än att samtliga Parter är ense därom. På samma sätt föreligger tystnadsplikt för varje förhållande som rör Bolaget och vilket förhållande Part förstår eller bort förstå utgör Bolagets företagshemlighet eller motsvarande.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Ovan stadgade tystnadsplikt gäller också sedan detta avtal upphört att gälla för Part oavsett orsaken därtill.

Bryter Part mot tystnadsplikten och har detta skadat Bolaget eller den andra Parten, skall den felande Parten vid anfordran till den andra Parten utge ett vite utöver eventuellt skadestånd om sammanlagt 000.000 SEK.

5.12 Avtalstid

Detta Avtal träder ikraft när det undertecknats av samtliga Parter och skall gälla så länge Riskkapitalbolaget är ägare av aktier eller konvertibla skuldebrev i Bolaget. Avtalet upphör inför en notering av Bolagets aktier på marknadsplats.

Detta avtal upphör automatiskt att gälla i händelse av Bolagets konkurs eller likvidation.

Övriga Parter äger rätt att utesluta en Part från detta Avtal med omedelbar verkan

- a) om sådan Part skulle begå ett väsentligt brott mot sina förpliktelser enligt detta Avtal och, om rättelse är möjlig, ej vidtager någon rättelse inom trettio (30) dagar efter skriftlig anmaning därom;
- b) om sådan Part försätts i konkurs, blir föremål för exekutiva åtgärder eller eljest skäligen kan antas vara på obestånd.

5.13 Bolagsavtal

För det fall detta Avtal skall anses som ett bolagsavtal, vilket ej varit avsett vid dess tillkomst, skall bestämmelserna i lagen om handelsbolag och enkla bolag angående uppsägning och likvidation ej gälla, utan skall istället den Part som säger upp Avtalet (och fall som anges i punkt 4.12 ovan ej föreligger), eller påfordrar likvidation respektive sådan Parts konkursbo eller dödsbo, utträda ur Bolaget. I samband härmed skall den avgående Parten eller dennes rättsinnehavare hembjuda ifrågavarande aktier i Bolaget i enlighet med bestämmelserna i detta Avtal. Part som ej längre äger aktier i Bolaget upphör, sedan han fullföljt sin hembudsskyldighet, att vara Part i detta Avtal, som därefter oförändrat skall gälla mellan kvarvarande Parter.

5.14 Ändringar

Ändringar och tillägg till detta avtal skall vara skriftliga och undertecknade av båda Parter. Ändringar och tillägg till detta avtal får endast åberopas mot Part under förutsättning att denne skriftligen godkänt sådan ändring eller tillägg.

5.15 Fullständig reglering

Avtalet med dess bilagor utgör parternas fullständiga reglering av alla frågor som avtalet berör. Alla skriftliga eller muntliga åtaganden och utfästelser som föregått Avtalet ersätts av innehållet i detta Avtal med bilagor.

5.16 Tvist

Tvist rörande tillkomsten, tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller därur

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

härflytande rättsförhållanden skall avgöras av skiljenämnd enligt gällande lag om skiljemän. Skiljemännen skall tillämpa rättegångsbalkens omröstningsregler och sammanträda i Stockholm.

* * * * *

Detta avtal har upprättats i 3 exemplar av vilka Parterna och Bolaget har tagit var sitt.

Stockholm den

Riskkapitalbolaget AB

.....
Investment manager

.....
Bolagsmannen

Godkännes i tillämpliga delar av
Bolaget AB

.....

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Bilaga 6 **Om författaren**

Hela mitt yrkesliv har handlat om entreprenörsföretag och entreprenörer, om vad som sporrar dem och vad som stör dem, deras drivkrafter och deras olater.

När jag tittar tillbaka på min utbildning, som egentligen valdes ganska slumpartat, är det mesta helt målinriktat mot min senare bana som investerare i entreprenörsföretag. Jag har en civilekonomexamen

kompletterad med en ingenjörsutbildning på KTH, jag har riskkapitalutbildning i USA och Tyskland samt en NLP-utbildning för att bättre kunna kommunicera med och peppa mina partners. Och jag har fått vidareutbilda mig genom att praktiskt tillämpa utbildningarna såväl i uppdrag inom olika företag som i andra sammanhang, t.ex. som idrottscoach ända upp på landslagsnivå. Jag var också, tillsammans med professor Christer Olofsson, skapare av Riskkapitalföreningens utbildning för investment managers.

Genom åren har jag haft dryga 100-talet styrelseuppdrag, företrädesvis i svenska aktiebolag, men också i andra bolagsformer och utländska bolag, i stiftelser, förbund och föreningar. Jag har också haft en del exekutiva uppdrag, även om de oftast varit kopplade till någon avgränsad affärsutvecklingsinsats i dessa bolag.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok v2013-12

Innehållet är Afema AB:s och författaren Eric Martins egendom. Innehållet får fritt kopieras med angivande av "Källa afema.se". Maila gärna frågor, reflektioner och åsikter till eric.martin@afema.se.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Jag trivs bäst, och gör sannolikt min bästa insats, när jag coachar VD i ett bolag, och samtidigt kan stötta VD genom att hantera frågor som är utanför den återkommande affärshandlingen i det aktuella bolaget.

Som investerare har jag blivit luttrad genom åren, det är många fler NEJ än JA jag har fått leverera till entreprenörer som sökt kapital. Men jag har alltid bemödat mig om att ett NEJ skall vara konstruktivt för entreprenören, försökt att få honom att förstå varför inte jag passar som investerare i hans projekt, försökt få honom att förstå vad han behöver vidareutveckla innan han är mogen att förvalta riskkapital i sitt företag eller vilka investerare som sannolikt passar bättre för honom. Denna omsorg i avböjandet har också resulterat i att entreprenörer kommit tillbaka när de gjort sin hemläxa, liksom att de rekommenderat sina entreprenörs-kollegor att börja med att ta kontakt med mig när de sökt riskkapital.

Jag drivs fortfarande av min nyfikenhet på allt (nytt) som händer i entreprenörsvärlden och jag tar gärna på mig nya uppdrag. Nya uppdrag där jag har kvaliteter att leverera och som inspirerar och utvecklar såväl mig som uppdragsgivaren.

Stockholm i december 2013

Eric Martin

Uppdrag inom riskkapitalbolag:

- Investment manager på Svetab, Sveriges största riskkapitalbolag på 1980-talet.
- Investment manager på Stiftelsen Småföretagsfonden, löntagarfonden för investeringar i onoterade företag.
- Vice VD på Företagskapital AB, Sveriges första riskkapitalbolag som sedermera blev dotterbolag till Atle AB.

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

- VD på TUAB – Teknikparkernas UtvecklingsAB, dotterbolag till Företagskapital.
- VD på Aldano AB, riskkapitalbolag med Industrifonden och ett 30-tal mycket framgångsrika entreprenörer som ägare.

Exempel på bolag där jag varit ansvarig investerare:

- IVT Värmepumpar, från 30 >> 1.000 MSEK
- Micronic Lasersystem, från 0 >> 1.000 MSEK
- FB Industrier, från MBO till börsnotering
- Reflex Instrument, industriell uppbyggnad av mätinstrumentföretag i gruvindustrin mot industriell exit i Australien
- Mentor Communication, MBO av tidningsförlag inom B-t-B, vidareutveckling mot branschriktat informationsföretag på alla plattformar

Exempel på andra uppdrag:

- Konsult inom Lars Sjövall Konsult AB, Sveriges första konsultföretag enbart inriktat på affärsutveckling av entreprenörsföretag.
- VD på Ståhlberg & Nilsson AB, import- och grossistföretag inom enik-komponenter
- VD på Boktomten Förvaltning, fastighetsbolag inom kommersiella fastigheter
- VD på AddVise Lab-inredningar, First North-noterat bolag
- VD på SIR-Svensk Internetrekrytering, First North-noterat bolag

- Ordförande i SVCA-Svenska Riskkapitalföreningen
- Ordförande i Connect Öst

- Landslagscoach i vattenskidor

Med Hjärta, Hjärna och Plånbok

- att investera i entreprenörsföretag

Eric Martin

Afema AB

info@afema.se

www.afema.se